

NÓGRÁDI LAPOK és HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára: 15 krajczár.
Előfizethetni csupán a kiadók hivatalban lehet B-Gyarmaton.

Előzetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadók hivatalához intézendők.

A lap szellemi részére s a nyilttérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: három hasábos petítősr 5 kr. — Nagyobb és többeszi hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyilttér garmond sor: 20 kr.

Huszár István. †

A mily váratlan, ép oly megröndítő volt azon gyászhir, mely f. hó 19-én már a reggeli órákban villámgyorsan az egész vármegyében elterjedt, hogy Huszár István nincs többé! — Kétkedve álltunk a hírrel szemben, mert hisz Huszár István e hó elején, midőn a vármegye közgyűlésén résztvett, ép és egészséges volt, kedélye is egészen nyugodtnak látszott, s nagy érdeklődéssel beszélt a legközelebbi tisztújításról. A hír azonban valónak bizonyult, s másnap a vármegyeház fekete lobogója szomorúan jelezte a mély gyászt, mely megyénket egyik hő és egyik legjobb fiának váratlan halálával érte.

Szomorúan kezdtük az évet, tudniillik azzal, hogy a Huszár család nesztörát: Huszár Károlyt az év elején eltemették; szomorúan végezzük ez évet, mert a Huszár család egyik erős hajtását, közügyeink lelkes bajnokát és támaszát: Huszár Istvánt elvesztettük.

Az a jó és egészséges ész, mellyel ő meggyének annyi hasznos szolgálatot tett, megszünt működni, az a szív, mely a hazáért érzett, megszünt dobogni. Mert hisz Huszár István egész életét az jellemző, hogy nála az ész és szív teljes összhangzatban voltak. Ez emelte őt ki a közpályán, melyet nemcsak elismeréssel, de dicsőséggel is futott végig.

A boldogult életéről és utolsó perceiről a következők jegyezhetjük fel:

Huszár István, Nógrádvármegye nógrádi kerületének képviselője, 1824. évi szept. 4-én született Teresken. Tanulmányait édes atyja Huszár Károly gondos felügyelete mellett otthon, majd Vácson végezte. A jogot 1841-től 1846-ig B-Pesten és Pozsonyban hallgatta. 1847-ben, mint jurátus, Nógrádvármegye szolgabírája lett s ugyanakkor ügyvédi cenzúrát is tett. A szabadság-harc őt is kiragadta otthonából s azt végig küzdötte, mint Görgey Arthur galopénje. A világosi fegyverletétel után, melynél jelen volt, orosz, majd osztrák fogságba jutott. Aradon a Károly nevelő viselő lovas-

ezredhez közlegénynek osztatott be. Másfél év után kegyelmet nyert és hazajött gazdálkodni. Az alkotmány visszaállításával 1861-ben a kékkői járás főszolgabírájává választották meg, 1865-ben pedig a nógrádi választókerület országgyűlési képviselője lett. Mint ilyen, a Deák parthoz csatlakozott s buzgó híve volt a következő országgyűlésen is. 1872-ben a felajánlott főispánságot valamint a képviselő jelöltséget el nem fogadta, hanem jószágára vonult. Scitovszky Jánosnak alispánná történt megválasztása után ismét a nógrádi kerület képviselőjévé lett s mint ilyen, a mérsékelt ellenzékhez csatlakozott. Nógrádvármegye állandó választmányának és 1876-tól a közigazgatási bizottságnak folyvást tevékeny tagja volt.

Halála előtti napon Vámos-Mikolán volt, s onnan nov. hó 17-én bement a fővárosba. Nov. 18-án vagyis halála napján szokása szerint reggel 7 órakor kelt s egész délelőtt otthon maradt. Tizenegy óra után jött hozzá látogatóba Gr. Teleky József, kivel Huszár még kedélyesen tréfált. Kevésbé 12 óra előtt rosszul lett, s káros székében ülve, egyszerű hátrahanyattolt s kiadta lelkét. Halálát szívizomlánd okozta.

Huszár István holttestét a Huszár ház (Károly körút 3. sz.) első emeleti dísztermében helyezték ravatalra. A nagy terem fekete draperiával és délszaki növényekkel volt gazdagon díszítve. Az ünnepélyes beszentelés, szerdán d. u. 3 órakor volt. A holttestet még az nap elszállították Keszegre, hol a temetés tegnap ment végbe, mikor is az elhunytat a családi sírboltba ropant nagy részvéttel helyezték öröknyugalomra.

Alispánunk a gyászír vétele után még az nap, vagyis nov. hó 19-én d. u. 3 órakor utazott B-Pestre, s részt vett a beszentelési szertartáson. A temetésen megynék irányadó férfiai csekély kivétellel résztvettek, s a ravatalra a vármegye nevében az alispán gyönyörű immortell koszorút helyezett el. A ravatalat számos koszorú borította.

A családi gyászjelentés a következő: Baráti Huszár Béla mint fia, nejevel ebezzki Blaskovich Jolánval és gyermekeivel, baráti Huszár Gabriella férjezett szentmihályi és óvári Gróf Pongrácz Vilmosné most nevezett férjével és gyermekeivel, baráti Huszár László mint testvér nejevel zuboticzai Kiss Andorinnal és gyermekeivel, baráti Huszár Mária mint nővér és nagy-jeszeni báró Jeszenszky József mint sógor gyermekeivel egy saját mint a számos rokonság nevében mélyen megsomrodott szívvel jelentik a felejthetetlen drága jó atyának, nagyatyának, testvérnek, nagybátyának és sógorának baráti Huszár Istvánnak Nógrádvármegye nógrádi járás országgyűlési képviselőjének, 1889. évi november hó 18-án délelőtti 11 órakor, élete 65-ik évében, hirtelen bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hűlt tetemei f. évi november hó 20-án délután 3 órakor fog-

nak VII. ker., Károly-körút 3. sz. a., a róm. kath. hitvallás szertartásai szerint ünnepélyesen beszenteltetni és folyó hó 23-án délután 2 órakor Keszegen a családi sírboltban örök nyugalomra tételni. Az engesztelő sz. mise-áldozatok hétfőn, f. hó 25-én fognak a kegyuri templomokban Vámos-Mikolán és I-Szakállason, valamint a többi családi birtokokon a Mindenhatónak bemutatni. — Budapestén, 1889. november hó 18-án Béke poraira!

Huszár István holttestét szerdán délután 3 órakor szentelték be B-Pesten a Huszár ház első emeleti termében. A halott díszmagyarba öltöztetve díszes koporsóban nyugodott. A lépésőzeles ravatal czimerekkal s dísznövényekkel gazdagon volt díszítve s az egész négy sor gyertya világította meg. Ravatalán ott volt a számos koszorú között Nógrádvármegye közönsége, e felirattal: „halás megemlékezésül a közügyek faradhatatlan munkásának” valamint a nógrádi választókerület koszorúja, következő felirattal: „szeretett s felejthetetlen képviselőjének”. A gyászszertartáson ott voltak vármegyénk országgyűlési képviselői, Scitovszky János alispán, a rokonság, az uradalmi tisztikar. Közéletünk kitűnő személyei közül részt vettek: Gr. Teleky Géza és br. Fehérváry Géza miniszterek, Fabinyi Teofil, Pechy Tamás, Gromon Dezső, Hollán Ernő, Gsemegi Károly, és még számosan. A beszentelést B-Pesten Dégen Titusz erzsébet városi plebános végezte. A tegnapi keszegi temetéstől lapunk jövő számában hozunk részletes tudósítást.

A. b-gyarmati róm. kath. templom harangfelszentelési ünnepe.

(Vasárnap, november 17.)

A sokat emlegetett új harangok felszentelési ünnepe nagyszerűen sikerült: s a kath. hitközség szűkebb beléletéből kiemelkedve, városi, sőt mondhatjuk megyei manifestáció jellegű ünnepet rendezett magára azon tény folytán, hogy a felszentelés biboros herceg-prímásunk küldetésében dr. Palásthy Pál püspök úr vezette.

Am írjunk le röviden és tárgyilagosan az eseményeket.

A főteza, melyen a püspök úr bevonulandó volt, már kora reggel nemzeti lobogó díszbe öltözött, így a megye és a város székházai, a templom s az összes magánépületek. Hét órakor felharsant az önk. tűzoltóegylet összehívó kürtjelzése; 8 és fél órakor a zárdánövédekkel s a nemzeti iskola tanulóival széleskörűen állottak ki infanteriák szép tömlökzafa elé; a végrehajtó bizottság tagjai pedig a városházáról hat kocsin megindulva a püspök úr elé siettek egész a kovári határig. Szerencsére nem sokáig kellett itt a zordidóban várakozniok, mert néhány száz méter távolságból csakhamar feltűnt

T Á R C Z A.

Mult, jelen, jövő.

(Három kis ábránd.)

I. A rózsalugasban.

Midőn egy alkalommal Theseus herceg Hypollittal, az amazonok királynéjával Athén közelében séltél, egy patak partján, viruló rózsák között épült árnyas lugasban pajzán erdei isten játszadozott és illatos rózsággal a pajzsait elszenderedett nyimphát ébresztgette.

— Ez isteni lény miért csiklandozza elálmosodott nyimpha orrát? — kérde a herceg.

Kétségkívül azért, hogy ha felébred, szerelméről beszélhessen neki.

De a nyimpha nem ébred fel. Néha, egy-egy pillanatra eszmélni látszott. Az istenke más eszközökhöz nyúlt: két kezével virágokat tépett és aztán jó magából leönté a tündér hófehér keblére. A nyimpha öntudatlan mozdulattal lezárta a könnyű terhet, de nem ébredt fel. A tündér istenke most ngrándozni kezdett körülte, lépte a pázsitot, tördelte az ágakat; mintha farkas kölykök csavakodnának egymással. De a nyimpha csak tovább aludt, márványkeble emelkedett, alászállt, mintha egy tejtenger hullámain a vihar korbácsolná. Az erdei istene tapsolni kezdett, kiáltott, énekelt, az állatok hangját utánozta, csiesergelt mint a madár az ágon: sirt fájdalomában, mint a baidokló hatyú; nekivadult, mint a megszézt oroszlán, majd megszelidült, mint a kőszobor, melyet hólepel takar. Most a kicsiny isten sírni kezdett, Theseus herceg megsajnálta és kirántotta ragyogó kardját, mely már annyi csatában tüntette ki magát: most hirtelen megüti vele a közel sziklát és oly hangot csal ki belőle, mintha a hősök és istenek harszra keltek volna egymással, mintha az egész természet millió sebesült jajkiáltásait adná vissza! de a tündér szempillái nem mozogtak; úgy feküdt ott, mint a pázsitra hult márványszobor.

— Ügyetlenek vagytok, — szólt az amazonok királynéja.

Es ezzel odalép Theseushoz, majd hosszú forró csókot nyom ajkaira. A nyimpha a csók esattanásra felébred és szenvedélyesen magához ölelte a hamis kis erdei istent.

II. A virágból olvastam.

— Végre, végre! — kiáltott fel — ön szeret engem Juliette. Ön szeret, tudom!

— Ugy-e? ki mondotta önnek? — kérde ő.

— Épen ön, vagy ha úgy tetszik, a neve, a mi elvégre mintegy.

— Eszt veszt?

— Szívét nyertem meg! A neve, az ön szeretett, imádott neve vallotta be a szerelmet, melyet ön eltitkol, kegyetlen!

— Unalmas, babonás ember.

— Isten vagyok!

— Megfejté talán?

— Azonnal.

Azaz elmondta neki a dolgokat. Romlatlan gyöngéd lelkülete lévén, az a kor, melyben az ember újból ábrándozni kezd, őt is hatalmába kerítette. Az erdőben nyíló „lélek-e” — halok-e” virágtól akarta megtudni, szereti-e Juliette. Amde az erdő igen messze és e virágot talán még hólepel is borítja. Mit tegyen? Gondolata támad: Juliette nem épen oly friss és viruló-e, mint maga a jövőrág? Kibetűzi e nevet, szíromról szíromra, nem, levélről levélre. J, ő szeret; u, egy kicsit; l, nagyon is; i, hevesen; e, sehogysem; t, szeret; t, keveset; e, nagyon. Szereti, nagyon szereti! Hogy örömeiben meg nem bolondult, annak köszönhetette, hogy a szerelmtől már rég bolond volt.

— Valentin, — szólt Juliette neheztelve — ön valóban neveltséges. Nem vagyok én kis leány, nem lakom valami világon kívüli uri kastélyban, nem olvasok titokban regényeket, nyakamba nem kötök kék szallagot, mint az ábrándos hajadonok. Komoly nő vagyok. Az első divatraktárak szállítják ruháimat, kalapjaimat a leg híresebb divatárúsnak készítették. Jelen vagyok minden operette első előadásán, a nemzeti színházban páholyom van és a Renaissance ballet ropant untatott. Szóval tapasztalt jó ízléssel bíró nő vagyok, kit az ilyen idyllek csúppot sem érdekelnek. Es aztán jegyezze meg magának azt is, hogy én nem vagyok Juliette, csak ön nevezett így el, hogy nevére annál könnyebben találhasson rimet; valódi nevem Julesa és következőleg a megfelelő válasz, mit ön a virágból olvashatott, sehogysem!

III. A huszonnegyedik század.

A tő körüli kocsisz ideje van. A két házasság —

mindkettő bájos alak — hanyagul odavetve ül a kocsiruganyos párnáin. Laura haja arany színben játszik. Jolán fűrtjei, a mint a nap rájuk süt, a holló kékes fekete tollazatához hasonlítanak. Régen nem látták már őket — teljes három hónapja. Nászünnepeik után, a midőn az egész főváros jelen volt, egyszerre csak eltűntek, visszavonultak egy tengeremléki tündérkastélyba és ott élvezték boldogságuk első napjait. Hosszu s mégis mily rövid mézes hetek! Most visszatértek, újra elfoglalják helyüket a nagy világban; az előkelő sokaság örvendő a viszontlátásnak, megbámulja és tiszteletteljesen üdvözlő őket. Mert az ő szerelmüknek megvan a maga története. Mindenki tudja, hogy sokáig szerették egymást még e szerelmük bevalhatták; hogy szülei, tiszta önérdékből, — nem akarták a házassághoz beleegyezésüket adni. Miután imádták egymást, ellenszöghölhetek volna. De ők — minden szenvedélyük dacára — vártak... kétségbesetten vártak. Es csakugyan! A néma szenvedés, a fájdalmas lemondás jutalma az lett, hogy végre egymás karjaiba borulhattak. E miatt szeretik, tisztelik őket! Minden elköcsiznak; mindenki Kalapöt emel előttük, rokonszenves sutlogás hangzik minden oldalról. — Nem igaz az, hogy a főváros önző és léha, — hogy csak a botrányos események iránt érdeklődik: oh nem. A tisztességnek, az igazi szerelemnek igazságot szolgáltat és örvend a kellő jutalomban részesült erényeknek. Es ők mialatt a kocsit lassan halad, gyönyörrel élvezik az édes diadalt... tudják, hogy megérdemelték... és boldog mosollyal viszonozzák a köszöntéseket, De Jolán egyszerre csak felvonja szemöldekét.

— Laura, drágám — így szólt — miért intetted kezéddel annak az amazonnak?

— Té nem ismered? Margit az, nevelőintézetbeli barátom egyike. Meg kellene hívunk házi bálsunkra.

— Isten meents! Margit egyike azoknak, kiket oly nő mint te, el nem fogadhat, de nem is ismerhet.

— Margit? Hát mit vétett?

John habozott.

— Nem tudom, megmondjam-e neked, ki oly tisztá, oly tökéletes vagy... Házasságra lépett...

— Nos és mi nem vagyunk szintén házasság?

— Hala istennek, édes angyalom! De ő, ő férjhez ment.

— Oh! — szólt Laura elpirulva.

a vármegyei két lovashusár, ünnepies színt kölcsönző alakja, utánuk Kacsóvics Iván főszolgabíró úr hintája, majd a primás négyes fogatu batárja, benne a püspök úr tiszteletteljes ősz alakja, balján a szertartások nt. Eitner Elemér esztergomi karkáplán úrral s azután még néhány primatialis uradalmi kócsi kíséretképen.

A kovári nép, mely épp a harangfelszentelési ünnepre nagy tömegekben sietett városunkba, a küldöttség mögött helyt-foglalva, festői látványt nyújtott az Isten szabad ege alatt; s mert főszolgabíránk a küldöttség szándokáról eleve értesíté a püspök urat, ő fogadtat az egész kísérettel együtt megállítatá és nyájasan kért bennünket, hogy fővegeinket feltegyük. Majd városbíránkak a végrehajtó bizottság nevében mondott rövid üdvözlétre köszönetét fejezte ki és körülbelül így szólt: „Örömmel jöttem főpásztornak a kegyelmes érsek parancsára, hogy a közadakozásból szerzett harangok felszentelése által megadjam az illetni buzgó híveknek a kiérdemelt lelki elégtételt és az áldást.”

Mire harsány éljenzés közt megindult a diszmenet, s az éljenzés a város főutcáján a testvéri szerb-egyház harangjainak zugásába olvadt egybe. A püspök úr a parochián szállt meg.

Kilencz és fél órákor a templom már zsúfolásig tömve volt a hatósági tisztviselők s egyéb testületi tagok és a hívek sokaságával; a püspök úr ő méltósága szokás szerint a főajtón át az aranyozott ezüst pásztorbot elővittele s fényes egyházi segédlet mellett lépett violaszín selyem püspöki öltönyében a templomba, jobbjával lépten-nyomon áldást osztva az egybegyűltekre. Sorfalat képezének derek önkéntes tűzoltóink.

A harangfelszentelési szertartást ünnepélyes nagymise és egyházi szentbeszéd előzte meg. A nagymisét, mint lapunk mult számában előre jeleztük, Vadkert esperes-plebánosa ng. és fődó Farkass Mihály ez. kanonok úr dekantálta. Adstánsai valának ft. Patak János szklabonyai esperes-plebános, Birkés Ákos varbói s Gonda Béla házasságyei plebánosok; továbbá Márton István n.-csalómiai és dr. Csajka Ernő helybeli káplán. A helybeli plebános ft. Hottovinszky Károly úr a baldachin alatt ülő püspök ur balján, nt. Eitner Elemér esztergomi karkáplán pedig jobbján foglaltak állást. Ugyanitt nyert székelt ft. Turják Pál jelenleg nálunk időző székesfehérvári gör. kel. szerb lelkész úr is. Mise alatt a helybeli dalegylet Szkladányi Károly és Zelenka János vezetése alatt Seiler Károly fenséges (Adur) vokálmisé-jét énekelte.

Az egyházi szentbeszédet, a főoltár elé állva és később leülve, maga a püspök úr tartotta. Nagyszerű bevezetés volt ez a felszentelési szertartáshoz. Ily magasztos, remek beszéd, tündtunkkal még soh' sem hangzott fel a b.-gyarmati kath. templomban. Hogy mennyire meggyőzőleg, lelke mélyéig hatott az a jelenvolt összes hallgatóságra, nem vére ki a más hitfelekezetbelek sem, annak néhány bizonyítékát alább fogjuk adni.

Először is küldetését adta elő a püspök úr, majd világosan megértelmezte: mi az, és mily nagy hordereje van annak, midőn az anyaszentegyház inái mellett és előirt szertartásai szerint felszenteltetik valamely egyházi tárgy. Végre a felszentelt harangok rendeltetését, melyet a közelletben latinosan e szavakkal szoktunk körülírni: *Vivos voco, mortuos plango, fulmina frango*, (az élőket hívom, a holtakat kesergem, a villámokat megtöröm), ezek igazi értelmét magyarázza meg a püspök úr, páratlan ékesszólás és eleganciával s mégis a legnépszerűbb modorban; nem használt ő egyetlen latin szót sem, s oly dolgokat érintett, miket előbb már nagyrészt tudtunk, de úgy mint kell, úgy talán egyikünk sem tudta.

Beszéde után bátran állíthatom, mindannyian gazdagabbak lettünk vallásos érzelmeinkben, — az Isten iránt való hit, a remény és szeretet, tehát az összes erkölcsökben.

Igy talán még a híres francia püspökök sem tudnak beszélni; mily kár, hogy nem adhatjuk szó szerint e beszédet, hogy mások kik nem hallották is, épülhetnének rajta. Mi pedig, akik hallottuk, hálás szívvel gondolunk Simor János hercegeprimás bíboros érsekünkre, hogy mert maga nem jöhetett el, helyettesül ily püspököt küldött hozzánk.

A szent beszédre következő felszentelési szertartás, melyet arany-brokat püspöki ornátusba átöltözve, a szentély előtt elhelyezett s öbleikkel a nép felé fordított harangokon, az összes jelenvolt papok segédlete mellett véghez vitt a püspök úr, szintén magasztos volt ugyan, de ezt a laikus nép nem érté, csak áhitattal hallgatta és szemlélte.

„Szent Ilona” nagy harangunk (özy. Ániger Károlyné urhölgy kegyes adománya), továbbá a „Szt.-Háromság” nevét viselő második harangunk (a b.-gyarmati r. kath. egyház adománya), s a „Boldogságos szűz Mária”-ról nevezett harmadik harang, mely tisztán közadakozásból lón beszerezve, végül a legkisebbik: „Szt.-Felicán” (a temetői gondnokság s a temetkezési társulat adománya) most immár fel vannak szentelve. Dicsértessék a Jézus Krisztus szent neve! mint kezdetül és végezetül mondá a püspök úr az oltártól. Ugyanó aztán püspöki áldását adta az összes jelenvolt hívekre, s még egy csendes imát mondott el tőrdelplő zsamolyán, mialatt a kóruson a dalegylet szép ószhangzattal Beethoven „Isten dicsőítését” zengé.

A diszes nagy közönség pedig két és fél órai istentisztelet után, mialatt az áhitattól lélekzetet is csak ritkán vón, megindult, — előismét ugyanazon öltönyben mint jött: az áldást osztó püspök és kísérete, nyomában a hatóságok, ezek élén disznagyarban Scitovszky János alispán, Pajor István kir. tanácsos árvaszéki elnök és többen; végül a legszebb renddel az egész nép.

Megjegyezzük még, hogy a szertartáshoz szükségelt diszöltönyöket és egyéb felszereket mind a felszentelő püspök úr hozta magával; e tárgyak között nem utolsó helyen említendő maga a használt szertartáskönyv (pontificale romanum), melyet a megboldogult hg. primás Scitovszky János (alispánunk nagybátyja) ékes és feltu-

nően nagy írott betűkkel készíttetett önnaga számára.

Istentisztelet után következtek a parochián a püspök úrnál tisztelegések, melyek közül — méltán első volt a harangügyi bizottság s a város előjáróságai: szónokok: alulírott városbíró, tőle felhetőleg iparkodott érzelmeinek, melyek bizonyára az összes jelenlevők érzelmei is voltak, hálás szavakban adni kifejezést: egy-szersmind a végrehajtó bizottság nevében, — mivel az előzmények: a teljes siker után — „nagy önkünk volt örvendezni”, vendégül meghívta a püspök urat és környezetét a megyeház dísztermében rendezett közlakomára.

Barátságos mosolytal, a legszívesebben fogadta e meghívást a püspök úr, köszönetet mondott a bizottság tagjainak iránta való kitüntetésért és fáradságáért, végül nemes jó szívének melegt érezte még több barátságos szóval, atyai tanácsok és jó kívánságok kapcsán.

Majd a megyeházából is megérkezett az alispán úr által vezetett nagyszámú tisztviselői kar, s alispánunk oly melegen, oly államférfi bölcsességgel szölet a püspök urhoz, hálásan kiemelve mindenekelőt a bíboros hercegeprimás Simor János ő eminentiájának a mai nap tekintetében szerzett érdemeit, s méltatva ugyanezeket az ő küldöttje a püspök urban; továbbá szólt az egyháznagyok hazafias és kulturális nagy érdemeiről ugy a mult, mint a jelenben; végül az egyházi és világi hatóságok ószhangzatos együttműködésének szükségéről. Kérte a püspök urat, hogy legyen tolmácsoldója érzelmeink és hűi hódolatunknak a főpásztornál Esztergomban.

Mi természetesebb, mint hogy egy ily igazi államférfihez illő beszédre a püspök úr is nagyszerűen válaszolt; minden szavából kitűnt a hivatala magasztán álló s világlátkörü főpap; beszédéből ismét sokat épültünk, tanulhattunk.

Jött azután tisztelegni a helyb. ágostai evang. esperes lelkész fődó Simó Frigyes úr, káplánjával t. Kiss István úrral, s üdvözlő szavaira hosszasan és igen szépen válaszolt a püspök úr, a keresztény testvériség melegt ápolását ajánlván paplársainak s testvéri szeretetéről biztosítván a tisztelőket.

Es jöttek még számosan, annyi pihenést sem engedvén az áldott jóságú püspök úrnak, hogy a házi gazdája fődó Hottovinszky Károly plebános úr által vendégszeretőleg nyújtott villásreggeli elköltthesse; a tisztelők előtt kellett betevő falatját elkölteni.

Es sokkal nyugodalmasabb a díszebéd sem volt reá nézve, mert itt meg számos pohárköszöntőt kellett meghallgatnia, hogy azokat viszonzozhassa. De az ily bajokat a közhasznú működés érdekében nyugodtan tűrik a nagy emberek.

Bankett előtt az alispán urat tisztelte meg látogatásával a püspök úr s az ő társaságában lépett a vármegye dísztermébe is, hol a közlakomára már egybegyűlt honorátoriok és a polgárság színe java, számra mintegy százan lelkes éljenzéssel fogadták a főpap urat.

Az asztalok felékesítése ószhangban állott a terem pártját rítító díszével; az üttek és borok jóságáról hasonlólt kell mondanunk s mindezt dícséret illeti Tapolesányi Ferencz várnagy urat, — az egész közlakoma létrehozásáért pedig Schultz Lajos önk. tűzoltóegyleti parancsnok barátunkat.

A harmadik fogásnál emelkedett fel az alispán úr, kinek a primás-érsekre mondott homagialis pohárköszöntőjét az egész társaság állva hallgatta végig és éljenezte. Utánna ft. Hottovinszky Károly plebános közszönte meg összes hívei nevében is a felszentelő püspök úr mai magasztos ténykedését, melyre nézve az ezután felszólaló ng. Farkass Mihály kanonok esperes úr jól mondá, hogy az a kerület érkönyveiben kitörülhetlen betűkkel lesz bevéve, korszakot alkotó. Szöletőt továbbá szintén a püspök úr ő mlgát éltelve Pajor István kir. tanácsos úr is, s hogy a fenebb igen röviden már jellemzett egyházi szentbeszéd mily hatást tett az összes jelenvoltagekra, fényesen igazolja a kir. tanácsos úr mint ág. evang. förtúnak azon nyilatkozata, miszerint a püspök úr szavai benne önkényt felidéztek a megváltó jóvendölését, miszerint lézen egy akol és egy pásztor; továbbá, hogy az oly magasztos szavakkal megszentelt harangoknak ő egy negyedik rendeltetését is hiszi t. i. hogy „concordiam alo.”

Szépen reflektált mindezekre Palásthy püspök úr, s ha délelőtt csak az Istentől küldetett főpapot láttuk benne, itt az ünnepi asztal mellett, a politikai küzdelmek termében, a történelem igazságait is tanúságul vevő s lángoló szeretettől áthatott hazafit ismertük fel és becsültuk magas személyében.

De már is hosszúra nyúlt talán leírásom, s így csak röviden érintem még, miszerint szöletők az említettekén kívül, szép lelkesedéssel Okolicsányi János törv. bíró, Maossy Alajos építész és Török Sándor árvaszéki ölnök; végül pedig alispánunkat éltetőleg még egyszer a nap — Isten ezen kedves napjának hóse: a püspök úr, aki asztal után a főispáni termekben többekkel barátságos beszélgetést folytatott s delután 4 órákor búcsút vón tőlünk; szeretetünket rivén magával és áldását hagyva cserében nálunk.

Ireményi Károly.

T o l m á c s, nov. 19.

Öt éve mult, hogy a Tolmácsan életbelepett „önsegélyző egylet” megalakulásáról, ugy is mint e vármegyében első ilyenmő jötekon intézményről-hirt adtam. Nekem jutott osztályrészül, hogy most meg, ezen áldásos s nem nyereszkedés” czélu szövetkezet kimulásától és egy alkalommal életéről tegyek rövid közlét.

Valóban talán a gondviselés sugalmazta az egyent, ki ez intézménynek számító kezdeményezése és további fáradozásai által életet adott; mert a község lakóit egymásután ért súlyos sorscsapások folytán beállott nyomorban, ha e pénztintézet nincs, nem tudom, hogy sok szegény, de jóra való ember, miképf segített volna hiamarosan magán.

Megalakult az egylet 1881. július elején, öt évre 258 résztvevővel, heti tíz krajczár betétet. A résztvevők

száma a kilepések folytán 211-re olvadt le. A társzetelet kamatozott 4000 ft. Kölcsönök a pénztintézet erejébe képest, tekintettel a kölcsönvevők hitelképességére, a betéteket meghaladó nagyobb összegben is adattak; idegeneknek is. Meglepő, hogy a befizetett tizkrajczárokból az utolsó ötödik év már 9668 ft és 24 kr forgalmat mutatott ki. Meglepő volt bizonyára töbl betevőre, hogy az ő, hetenként beadott tíz krajczárjai a felosztáskor harmincz forintot felüli szép összegecskévé nőttek ki magukat, felléve, hogy betéteit időközben ki nem vette.

Hogy a szövetkezetet az öt év folyama alatt semminemű anyagi kár nem érte; az kiválóan az elnök: Illés Ödön érdeme, a ki figyelmével, buzgóságával, ki-méletlen, de szükséges szorgalmával mindegy sikerrel tudott hatni a hanyag és feledékeny tagokra. A megalakulás nagy nehézségeit is csak az ő kitartó erejé volt képes legyőzni. Pórt egy esetben kellett indítani.

A dologhoz értők, már eleve megfőszólták azt, hogy egy ily intézet részére a szerény, kis Tolmács nem alkalmas. Jóslatuk be is teljesült; s miután rövid életében is oly szép misztiót végzett, e hó 10-én megtartotta leszámoló gyűlését, jó emléket hagyva jötekonysága, üdvös volta által sok hálás egyén köblében.

A mindenki által könnyen felfogható beszűntető fő okok ezek voltak: először, a község sokkal kisebb, minthogy képes lett volna az intézmény élére új egyéneket állítani. Az eddigiektől pedig nem lehetett kívánni, azt, hogy elég bajjal, idővesztéssel járó tisztjuket tovább is vigyék. Másodsor, ugyanecek a község kicsi és semminemű üzleti alappal nem bíró volta miatt a begyűlő s mind nagyobb összeget tevő pénz produktív célra kiadni nem lehetett; az pedig nem lehetett czélja az egyletnek, hogy vagyonát más pénztintézetnél helyezze el. Harmadsor, a község lakossága az újabb időkben többlet, s oly sanyarú viszonyok által sújtatik, hogy nem volt reménylhető, hogy az egyletbe újból nagyobb számmal belepjen, és hogy bírja fizetni pontosan a magában felelt csekély tiz krajczár is.

Szolgáljon azonban a tni uttőrsűnk például más oly községeknek, melyek Tolmácsnál alkalmasabbak ily jó czélu egyesület meghonosítására; és lássák, hogy mily csekély módokkal és eszközökkel lehet a szegény nép javát előmozdítani.

Nem mulaszthatom el, hogy e helyütt a hálás érzésű és szükségében annyiszor kisegített lakosok nevében szíves köszönetet ne mondjak úgy Illés Ödön elnök, mint az intézet többi vezető urának, kik minden anyagi jutalom nélkül ily szokatlan, nagy áldozatot hoztak a közjónak úgy közvetve, mint közvetlenül.

István Gábor.

Alispáni jelentés.

Mielőtt az egészségügyet érleklő ezen jelentésemet befejezném, lehetetlen meg nem emlékeznem az év második felében Szécsényben fellépett difteritiz járványról mellyel szemben a gyógy és óvó rendőri intézkedések ugy szőlván hatástalanok maradtak s ha be is állott szept. havában egy rövid időre némi javulás a helyzetnek, azt megsűntnek még ma sem mondhatjuk. Hatóságilag megállapított betegülési eset előfordult, október 8-ig 67, ebből elhalt 37, meggyógyult 29, s gyógykezelés alatt maradt 1. Az itt felsorolt számadatok eléggé bizonyítják, hogy mily félelmetes mértben pusztított a járvány, mellyel szemben ugy Szécsény község előjárósága, valamint az I-ső fokú egészségügyi hatóság, mint arról a tisztí főorvosnak a helyszínen ismételten közvetlen szemlelet alapján szerzett ellenőrző vizsgálatairól tett jelentéseiből tudomást szereztem, kötelességszerű tevékenységüket dícséretes buzgalommal teljesítették.

Szabadságidőm leteltével s illetve működésem újbóli felvételével a helyzet felől magamat kellőleg tájékoztalandó tisztí főorvos urat újabban is a helyszínen kiküldém, különösen is azért, hogy a járvány tartamosságának indokait lehetőleg kifürkészeven, intézkedéseimmel a járvány megsűntetéséhez hozzá járulhassak. Tisztí főorvos úr véleménye szerint a baj egyik kútforrását a gyermekek rossz táplálkozása s az elégtelen ruházkodás is képezvén, a mélyen tisztelt közgyűlés jóváhagyásának reményében kiáltásho helyeztem, hogy Szécsény városa s társadalmi körének ezen hiányok elenyésztesítésére irányított működésüket törvényhatósági segélyben is részesítendem s intézkedtem, hogy a légkör állandó fertőzést közvetítő ugy nevezett ördög árok szabályozása s egyes egészség rendőri szempontból szükséges építkezések mielőbb fogamatosításának.

A mily mértben kedvezőtlen volt egészségügyünk e téren, ép oly kedvezőtlen alakulatot vett állat egészségügyünk is; mert szomszagos vármegyénk területéről s különösen is a vasutalt közlekedő reszekben csak hiamar fellépett nálunk is a ragadós száj és körömfájás, mely ha itt ott megsűntnek tekinthető is, újból újabb és újabb területeket ejt hatalmába. A heérkezett jelentések sajnosan konstatálják azon tényt, hogy gazda közönségünk a baj fellépett rendszerint későn jelentvén be, az istálló zárlatok által a baj terjedésének gátat vetni nem lehet, s az, egysekek mulasztásai folytán, ma már nagy területen valóságos csapássá fejlődött. Az elsőfoku állat egészségügyi hatóságokat legszigorubb felelősség terhe alatt kötelezem, hogy a tapasztalt kihágásokat a legszigorubbban sújták; mert csakis az óv rendszabályok lelkiismeretes betartása s a mulasztók súlyos bünhődése esetén lehet reményleni, hogy az egyébként elég szelíd lefolyású kórnak gát lesz vehető.

(Folytatás következik.)

B.-Gyarmat, nov. 21.

Tekintetes Szerkesztő-úrl

A „N. L.” számában csekély szerényemről, mint vármegyei árvaszéki ölnökségre pályázórol tétetik em-

